

# SAB 2011

Příloha k Výroční zprávě Saské rozvojové banky k přeshraniční spolupráci mezi Saskem, Polskem a Českem



My - menší města - jsme pružnější a máme méně komplikovaná grémia, nežli velká města. Osobní kontakty a důvěra se získávají rychle, lidé tu na hranicích žijí v těsném sousedství.

**Andreas Böer**, starosta města Reichenbach

HALLO, WIE GEHT'S?  
Ahoj, jak se máš?

 GUT DOBRĚ

 GEHT SO JDE TO

 SCHLECHT ŠPATNĚ  
ŠLECHT ŠHPATNJE

# EDITORIAL

Vše má své hranice – to je moudrost, kterou zná nejen lidové přísloví. Rovněž Evropská unie. Zatímco jazykové a kulturní hranice, které často probíhají podél vodních toků, horských hřebenů a mořských pobřeží, se téměř nemění, posunují se hranice politické. Tak tomu bylo i 1. května 2004, kdy deset nových členských zemí vstoupilo do Evropské unie. Mezi nimi i dnes nejvýznamnější zahraniční obchodní partneři ze Saska, České republiky a Polska. Až do té doby byla saská hranice s těmito sousedními zeměmi vnější hranicí EU.

Od okamžiku rozšíření participuje Trojzemí jako součást evropského vnitřního trhu na evropské regionální politice a její snaze o integraci. Strukturální opatření, formulované jako Cíl 3 – Evropská územní spolupráce – podporuje přímou kooperaci v hraničních regionech. Za tímto účelem připravil Svobodný stát Sasko dva programy: Program Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007–2013 mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko a Operační program přeshraniční spolupráce Sasko–Polsko 2007–2013. Na jejich realizaci je vyčleněno 308,00 milionů EUR. Od počátku aktuálního programového období se Společnému technickému sekretariátu, což je subjekt zřízený od počátku za tímto účelem při Saské rozvojové bance, podařilo získat, iniciovat, konzultovat a pomoci 700 projektových námětů. Každý jednotlivý projekt staví mosty k vzájemnému porozumění a vzájemné důvěře. Každý jednotlivý projekt potvrzuje a posiluje myšlenku sjednocené Evropy. Státní hranice tím sice nezmizí, ale možná zmizí jejich dopad v hlavách lidí. Tuto naději sdílejí pracovníci Společného technického sekretariátu a všichni zodpovědní pracovníci. Dodává energii pro předloženou publikaci.

Tato publikace vyzdvihuje projekty a partnery projektů z Česka, Saska a Polska. Vytváří oblouk z Bruselu do pohraničí v Krušných horách a podél řeky Nisy, vysvětluje práci Společného technického sekretariátu (JTS) a dává slovo politikům, řadě partnerům a zodpovědným pracovníkům z obcí a ministerstev.

# OBSAH

## EVROPA V SASKU

- 06 **Evropská přidaná hodnota**  
Více než 500 milionů obyvatel, 27 států, 23 jazyků, od zemědělství až po hightech průmysl – největší vnitřní trh na světě se vyznačuje širokým spektrem. Evropská unie jako výzva.
- 08 **Žitá Evropa**  
Evropská unie stanovuje cíle Evropské územní spolupráce. Členské země přetvářejí do podoby dotačních programů, které realizuje 22ti členný tým Společného technického sekretariátu.
- 10 **Šance proveditelného**  
Čtyřikrát ročně zasedá česko-saský Monitorovací výbor. Dne 13.3.2012 schválilo toto grémium sedm projektů za více než pět milionů EUR dotačních prostředků.
- 11 **Rozhodnutí a impulsy**  
Třináct projektů s objemem dotačních prostředků ve výši téměř šest milionů EUR schválil Monitorovací výbor mezi Polskem a Saskem dne 22. března 2012 v Drážďanech.
- 12 **Euroregion Neisse-Nisa-Nysa**  
Před více než dvaceti lety byl založen Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. Prezidenti Euroregionu Piotr Roman, Martin Půta a Bernd Lange v rozhovoru.
- 14 **Krušné hory bez hranic**  
Krušné hory s obcemi, které mají dodnes české i německé názvy, představují historickou jednotku, i když se zde hranice často posouvaly.
- 15 **Evropa dá práci**  
Vypadá to, že přeshraniční spolupráce našla svou srovnávací jednotku: jeden Böer.

## PROJEKTY

- 16 **Kontrolou za lepší bezpečnost**  
Policejní VW Crafter pro mimořádné dopravní kontroly
- 18 **Nové cesty**  
Rekonstruované lyžařské stezky, cyklostezky a turistické stezky zvou na horské hřebeny k vycházkám do přírody
- 20 **Skřítkové v Evropě**  
Polská obec Karpacz zlepšuje pomocí stavebních projektů podmínky pro výchovu a vzdělání
- 22 **Pohledové osy a cesty**  
Rekonstruovaný Arkádový most v Parku knížete Pücklera v Mužákově/Lehnicí završuje systém stezek
- 24 **Hightech pro ostré zásahy**  
Tatra 815-7 4×4 hasičí a záchranné vozidlo
- 26 **Pouť za lidovým uměním**  
Úžasné exponáty „Manufaktury snů“ jsou vidět i na české straně Krušných hor
- 28 **Rychle a náročně**  
Přeshraniční spolupráce v ledním hokeji
- 30 **Binacionální vycházky do přírody**  
Spolupráce chráněných krajinných oblastí a národních parků
- 32 **Optimální pomoc v nouzi**  
Kardiologie v Evropském městě Zhořelec
- 34 **Čistá voda**  
Rozšiřování česko-německého zpracování odpadních vod
- 36 **Zpět do budoucnosti**  
Muzeum historie trojzemí
- 38 **Vše podle jízdního řádu**  
Informace pomocí dvoujazyčného naváděcího systému

## ROZHOVORY

### 40 ▼▼ **Síla spolužití**

V procesu strukturálních změn v rámci rozšíření EU zaujímají hraniční regiony roli seismografů v integraci zemí. Dosavadní zkušenosti v německo-polském prostoru ukazují, že spolupráce podél hranic přináší jednoznačně pozitivní výsledky pro jednotlivá programová území. Možnost navazovat, udržovat přátelství a rozvíjet je, se díky dotacím z EU výrazně zjednodušila. Dominika Rodewald-Fila a Bartołomiej Ostrowski o šancích a problémech v Polsku.

### 42 ▼▼ **Kontinuita jako úspěšný model**

Rozvojové perspektivy hraničních regionů v Evropské unii jsou lepší, nežli kdy dříve. To platí i pro hospodářský a kulturní region Česko-Sasko-Dolní Slezsko. Dosavadní struktury byly pro evropskou politiku územní soudržnosti nosné a měly by v této formě zůstat zachovány, aby nedošlo k roztržení programových území a bylo možno již navázané přeshraniční kooperace dále rozvíjet. Jiří Horáček a Michal Janeba hovoří o současnosti a budoucnosti.

### 44 ▼ **Udržitelné struktury**

Hraniční regiony existují a rozvíjejí se výměnou mezi sousedními zeměmi. Organizace a řízení těchto kooperací je z velké míry politická záležitost. Na cestě k harmonizovanému pohraničí jde o to, odbourávat rozdíly a vytvářet společné perspektivy a struktury. Ty musejí být natolik nosné, aby byly trvale účinné. Anja Kostianová o tom, co nás rozděluje a spojuje.

### 46 **Tiráž**



# EVROPSKÁ PŘIDANÁ HODNOTA

Více než 500 milionů obyvatel, 27 států, 23 jazyků, od zemědělství až po hightech průmysl – největší vnitřní trh na světě se vyznačuje širokým spektrem. Evropská unie jako výzva.



Sjednocení v rozmanitosti – Evropská unie pojmenovává jako hlavní úkol a cíl své politiky, najít soudržnost v rámci kulturní, sociální a hospodářské rozmanitosti. Jeden z nejdůležitějších předpokladů k tomu byl vytvořen evropským vnitřním trhem. Obchod pomáhá předcházet válečným konfliktům. Tato již dlouho používaná politická teze jasně

**Snaha o evropské sjednocení vychází z přání, aby se války, jakou byla druhá světová válka, již nikdy neopakovaly.**

vysvětluje, proč první účinné impulsy vedoucí k dnešní EU, pocházejí z poválečné doby. Stejně jako základní idea pro založení Organizace spojených národů, pro světový mír nejvýznamnější mezinárodní mezistátní organizace, vychází i snaha o evropské sjednocení z přání, aby se války v budoucnu již nikdy neopakovaly. Přihlášení se k mírovému soužití je nejvýznamnější evropskou přidanou hodnotou. Kontinuita, bezpečnost, porozumění a důvěra, to vše může vzniknout teprve tehdy, kdy společný hospodářský prostor umožní volnou, férovou a mírovou výměnu.

„Spolupracovat s tolika lidmi nejrůznějších jazyků, tradic a dějin představuje enormní rozšíření obzorů. Jedna Evropa – tolerantní, otevřená, barevná a s řadou perspektiv...“, to si jako výsledek své práce přeje Constanze Krehlová, od roku 1994 poslankyně Evropského parlamentu. Principy právního státu, bezcelní pohyb zboží, tendence k harmoni-

**Podporovat rovné šance v přístupu k základním veřejným službám představuje důležitý aspekt evropské regionální politiky.**

zaci zákonů jsou jednou stranou, podpora hospodářské konkurenceschopnosti stejně jako rovných šancí v přístupu k základním veřejným službám druhou stranou stejné mince pro to, aby bylo možno v Evropě podporovat a zajistit mír a blahobyt. Na to je zaměřena hospodářská a dotační politika Evropské unie. Tomuto cíli je zavázáno zhruba 50 000 pracovníků, referentů a poslanců.

Celé jedno procento hrubého národního důchodu má EU k dispozici jako rozpočet. V uplynulém roce to bylo 14 1,9 miliard EUR. 36 procent, tedy celá jedna třetina, je určena pro regionální politiku. Je-li v jiných regionech snadnější, vydělat si peníze na živobytí, existuje-li tam kvalifikovanější nabídka vzdělávání nebo je-li tam sociální situace stabilnější a bezpečnější, představuje to důvody k migraci. Snížení strukturálních rozdílů mezi regiony a harmonizace územního rozvoje slouží hospodářské a sociální soudržnosti. Pro realizaci cílů regionální politiky bylo na léta 2007–2013 vyčleněno 348,415 miliard EUR.

**Regiony mohou srůstat jedině tehdy, pokud jsou spojeny společnými silnicemi a infrastrukturou.**

*Hermann Winkler*

V současné době jsou opatření financována ze tří fondů: Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a z Fondu soudržnosti (Kohezní fond). Sledují cíle „Konvergence“, „Regionální konkurence a zaměstnanost“ a „Evropská územní spolu-

práce“. Každému z uvedených tří cílů jsou přiřazeny tři priority. Lidské zdroje, inovace, informační společnost, životní prostředí a efektivní veřejná správa jsou priority cíle „Konvergence“. Inovace, podpora podnikatelského ducha a ochrana životního prostředí představují klíčová témata cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“. Cíl „Evropská územní spolupráce“ podporuje mimo jiné přeshraniční spolupráci mezi evropskými regiony. Na tyto účely bude v rámci celé EU v letech 2007–2013 investováno na 8,7 miliardy EUR po celé EU, více než 300 milionů EUR pak v česko-sasko-polském pohraničí.

Zatímco jsou cíle „Konvergence“ a „Konkurenceschopnost“ a další investiční dotační opatření zaměřeny na vyrovnávání strukturálních rozdílů a nepřímo tak podporují soudržnost, je „Evropská územní spolupráce“ (EÚS) zaměřena přímo na přeshraniční kooperaci – na praktickou aplikaci myšlenky sjednocené Evropy a současně jako zkušební kámen její reálnosti. „Evropa je v současné době viděna optikou krize jednotlivých členských zemí. Veřejnost však bohužel často přehlíží řadu úspěchů ve spolupráci na vnějších hranicích členských zemí EU. Je důležité, aby byl i tento evropský aspekt tematizován,“ doplňuje Hermann Winkler příliš málo diferencovaný obrázek v médiích. Pokud z prvních

### Regionální politika EU je předpokladem pro soudržnost EU. *Constanze Krehlová*

setkání vzniknou dlouholetá partnerství, pokud na základě kooperace roste porozumění pro druhou kulturu a jiný pohled na věci, pak se společného růstu stává srůstání.

Předpokladem je neporušená infrastruktura. „Regiony mohou srůstat jedině tehdy, pokud jsou spojeny společnými silnicemi a infrastrukturou. A vztahy mezi lidmi mohou růst jen tehdy, pokud se mohou setkávat nejen při práci, ve škole nebo při dobrovolnických aktivitách, ale i soukromě. Projekty, podporované EU, definují tyto evropské možnosti stále nově“, říká Hermann Winkler o 252 projektech z aktuálního programového období podél saské hranice s Českem a Polskem. Snad na žádném jiném místě není Evropa takto přítomná a prožitelná, jako na

národních hranicích, především na bývalých vnějších hranicích EU. A to je důvod, proč EU investuje právě tady. Silnice, datové sítě, mateřské školy nebo muzea – výsledky investiční politiky EU – potřebují programy, jako je EÚS. Protože teprve děti, které se učí dvojjazyčně a rozumějí si hravou formou, nebo lékaři, společně vyvíjející v rámci workshopů, překonávajících jazykové hranice, terapeutické postupy pro léčbu svých pacientů, přetvářejí myšlenku otevřené Evropy v zážitek.

Z Bruselu až do Božího Daru, od poslance až po projektanta však evropská politika vyžaduje velkou dávku idealismu, aby se překonala administrativní náročnost a aby se v praxi věci realizovaly. Více míru a svobody, více bezpečnosti a blahobytu, více tolerance – za toto vděčíme Evropské unii. <

fotografie nahoře: Constanze Krehlová, členka Evropského parlamentu, SPD  
fotografie dole: Hermann Winkler, člen Evropského parlamentu, CDU





# ŽITÁ EVROPA

Evropská unie stanovuje cíle Evropské územní spolupráce. Členské země je přetvářejí do podoby dotačních programů, které realizuje tým Společného technického sekretariátu.



V rámci rozšíření Evropské unie v roce 2004 došlo v Sasku k centralizaci administrace přeshraničních dotačních titulů. Složky k více než 800 dotačním projektům, které byly rozdělené mezi 37 zprostředkujících subjektů podél 577 kilometrů dlouhé hranice Saska s Českem a Polskem, byly všechny soustředěny do Saské rozvojové banky a jednotně zaregistrovány. I přes náročnost tohoto úkolu bylo důležité, mít na zřeteli budoucnost. Dalším úkolem byla akvizice nových projektů.

Nové předpisy pro programové období 2007–2013 přinesly nové výzvy. Princip lead Partnera, zavedený v roce 2007, platí jak na úrovni projektů, tak i na administrativní úrovni pro Společný technický sekre-

V rámci 252 dotačních projektů byly od roku 2007 rozvíjeny možnosti přeshraniční spolupráce

tariát a partnerské instituce v Česku a Polsku. Do budoucna měla být za projekty – i v oblasti čerpání finančních prostředků – zodpovědná pouze jedna strana. V důsledku toho bylo nutno upravit elektronické systémy a připravit je na provádění plateb do zahraničí. Byly implemen-

továny zahraniční znakové sady a vytvořen nový legislativní rámec zajišťující platnost smluv na obou stranách hranice. Od počátku aktuálního programového období v roce 2007 zpracoval dvaadvacetičlenný tým Společného technického sekretariátu 252 dotačních projektů na podporu přeshraniční spolupráce. Náplň práce se odráží i v personálním obsazení týmu: osm pracovníků z Česka, sedm pracovníků z Polska a sedm ze Saska – samotný Společný technický sekretariát je dnes příkladem přeshraniční spolupráce.

Programy pokrývají téměř celou dotační scénu Svobodného státu Sasko. Více než 100 předmětů podpory z oblasti sociálních věcí, hospodářství, muzeí, školství, zdravotnictví – teoreticky. V praxi se ale realizují hlavně projekty z oblasti cestovního ruchu, kultury a životního prostředí. Hospodářské kooperace jsou spíše výjimkou. V Česku je laťka vysoká z toho důvodu, že české firmy sice mohou být kooperačními partnery přeshraničních dotačních programů, samy však nesmějí o dotace žádat. Často je vyhledávána spolupráce se svazy nebo v kombinaci s výzkumnými zařízeními. Příkladem je textilní průmysl kolem Saské Kamenice, kde byl ve spolupráci s výzkumnými zařízeními vyvinut elektronický systém pro konfekční zpracování textilu. „Těžišťe



fotografie vlevo: Pracovnice Společného technického sekretariátu  
fotografie vpravo: Ulrike Großeová, vedoucí Společného technického sekretariátu  
fotografie dole: Pracovníci Společného technického sekretariátu



dotací představuje turistická infrastruktura, jako jsou cyklostezky, rozvoj vhodných marketingových strategií jako například pro Česko–Saské Švýcarsko, vytváření destinačního managementu nebo společná prezentace na veletrzích. Iniciujeme tím, aby se region „našel“ a aktéři rozeznali přeshraniční přidanou hodnotu“, vysvětluje Ulrike Großeová, která je od roku 2005 vedoucí Společného technického sekretariátu.

Vše začíná partnerstvím. Jak je dát dohromady? Jsou to vhodné partnery? Jak bude projekt postaven, aby byl úspěšný? Potenciální partneři projektů se seznamují a projekty vznikají a tvoří se na informačních akcích, v rámci osobních konzultací a z iniciativy JTS. Mnohdy je k dispozici nápad, ale schází partner na druhé straně hranice, takže se napřed musejí najít.

Nedocenitelnou výhodou jsou přitom zkušenosti konzultantů z JTS, znalost dotační problematiky a znalost místních poměrů. V česko–polsko–saském pohraničí existuje funkční scéna nositelů projektů, ale přesto: řada projektů potřebuje finanční podporu a včasný coaching. Občanské sdružení se díky pravidlům evropských dotací a s formuláři pro žádosti s 500 otázkami dostane rychle na hranice svých kapacitních možností. I pro malé obce, často s neuvolněným starostou v čele, to nelze bez podpory zvládnout. „Nutnost konzultačních služeb je zřej-

### Komplexní dotační pravidla pro přeshraniční spolupráci vyžadují rozsáhlé konzultace.

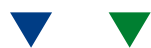
má, a proto je možné je zaplatit z dotace EU. V tom spočívá rozdíl od všech ostatních dotačních programů“, vysvětluje Ulrike Großeová.

Je-li přijata v JTS žádost, proběhne nejprve kontrola její úplnosti a způsobilosti. V Sasku jsou do procesu dále zapojeni odborníci z ministerstev a dalších orgánů, paralelně s tím i odborné orgány v Česku, případně Polsku. Na základě interních a externích názorů odborníků pak vzniká odborné hodnocení. Jaký inovativní daný záměr je? Do jaké míry je v souladu s regionálními strategiemi? Aspekty, které hodnotí odborný orgán. Jak silný je princip lead Partnera? Je projekt partnery společně financován? Mají oba partneři společný personál? Jak intenzivně spolupracují? Z odpovědí vyplyne přeshraniční význam projektu.



Součet bodů za hodnocená kritéria určuje pořadí projektů. Ještě předtím probíhá koordinace s partnery z Česka a Polska. Každá strana hodnotí vlastní partnery projektu.

V Polsku jsou do hodnocení zčásti zapojeni externí odborníci, se kterými je nutno dohodnout termíny. To hraje roli v otázce: kdy JTS dokončí hodnocení, kdy ho dokončí jiný orgán? Existuje šance, být ve stejný okamžik připraven se stejným projektem na jednání Monitorovacího výboru? Ulrike Großeová říká o spolupráci s partnery z druhé strany hranice: „Každý týden spolu komunikujeme, jaký je stav zpracování a jaké se vyskytly eventuální problémy s nositeli projektů“. Pouze v případě, kdy obě strany došly k pozitivnímu výsledku, nebyla práce zbytečná a projekt má šanci být předložen Monitorovacímu výboru. Je zpracován materiál pro jednání, návrh usnesení, dohodnut termín zasedání, zajištěny místnosti, catering a simultánní tlumočení. Za jeden projekt zodpovídají vždy dva kolegové – z odborného subjektu a z JTS, kteří jsou členům Monitorovacího výboru k dispozici pro jejich otázky. Ovládají minimálně dva jazyky, převážně ale tři i čtyři, svým srdcem jsou doma v Evropě, ale především blízko svých klientů, českých, saských a polských nositelů projektů. <



# ŠANCE PROVEDITELNÉHO

Lázně Halštrov (Bad Elster), 13. března 2012: čtyřikrát ročně zasedá česko-saský Monitorovací výbor. Na tomto zasedání schválil sedm projektů, na jejichž realizaci je k dispozici více než pět milionů EUR evropských dotačních prostředků.



10,00 hodin, deštivý březnový den. Výbor se schází ve Velkém sále Královského lázeňského domu v Lázních Halštrově. Anja Kostianová, saská předsedající, zahajuje jednání. Vedle ní Jiří Horáček, její český kolega. Christoph Flämig, starosta města Lázně Halštrov, hovoří o turistickém potenciálu tohoto lázeňského města. Nejmladším vyvrcholením je dnešní praktický příklad, přeshraniční projekt „Park zážitků Lázně Halštrov-Aš“. Během každého zasedání výboru jsou prezentovány jeden nebo i vícero přeshraničních dotačních projektů. Co se daří? Co by bylo potřeba udělat lépe? V interakci mezi teoretickým rozhodováním a praktickými zkušenostmi si členové výboru tříbí své pochopení šancí proveditelného.

O něco později se členové výboru vydávají na prohlídku parku. Vedle prací souvisejících s obnovou areálu parku, upoutá pozornost turistická stezka z Lázní Halštrov do Aše. Ernestýna von Fricken, kterou v roce 1834 navštívil v Aši Robert Schumann a se kterou byl tajně zasnoubený, tuto stezku povyšuje na stezku lásky. Stopy milostného vztahu se nacházejí ve třech zpěvech textů básní Adalberta Chamissa, které otvírají Schumanovy Lipské jarní písně (Leipziger Liederfrühling). Každá cesta má svůj význam, spojuje, vede k cíli – pro Monitorovací výbor to znamená posunout přeshraniční spolupráci svými rozhodnutími o předložených projektech o jednu etapu dále.

Projekty jsou na jednání výboru představovány, projednávány a rozhodovány v pořadí, které vychází z kvality přeshraniční spolupráce. Pro přípravu rozhodnutí a vytvoření stanoviska se delegace často scházejí již den předem. Pokud jsou nějaké otázky otevřené, diskutují se přímo na výboru, aby bylo možno formulovat odpovědi a stanoviska. Tento proces dialogu je šancí najít vzájemné porozumění a vytvořit zdravý základ důvěry.

Z celkem osmi na výbor předložených projektů jich je schváleno sedm. Jeden z projektů souhlas nezískal, jelikož jednotlivé aspekty nebylo možno konsensuálně vyřešit. Politování roste s vědomím toho, kolik znalostí, snahy a práce bylo nutno k tomu, aby mohl být tento projekt výboru předložen. To je relativizováno skutečností, že negativní výsledek hlasování je vyjádřením demokratického rozhodovacího procesu. <



fotografie nahoře: Jednání o projektech na česko-saském Monitorovacím výboru Evropské územní spolupráce

fotografie dole: Komentář k projektu „Park zážitků Lázně Halštrov-Aš“ starosty Lázní Halštrova Christopha Flämiga



# ROZHODNUTÍ A IMPULSY

Drážďany, 22. Března 2012: Monitorovací výbor schválil třináct projektů přeshraniční spolupráce mezi Saskem a Polskem a uvolnil téměř šest milionů Eur na cestovní ruch, bezpečnost a ochranu životního prostředí.

Program jednání zahájila zpráva sasko-polského Řídícího výboru, který financuje projekty z Fondu malých projektů. Presentace umožnila členům výboru nahlédnout do práce Euroregionu Sprewa-Nysa-Bohr/Euroregion Neisse e.V. Na třinácti zasedáních rozhodlo šest členů a čtyři pozorovatelé Řídícího výboru o 200 předložených žádostech s objemem téměř dva miliony EUR. Jakožto nově vzniklé rozhodovací grémium museli taktéž řešit otázku svého fungování, neboť každé rozhodnutí vyžaduje nejprve doladění zájmů a pozic jednajících osob.

65 procent ze 140 schválených projektů je zaměřeno na přeshraniční setkávání, především pak v oblasti kultury. Dalšími tématy projektů, uvedených v analýze, byly hospodářství, cestovní ruch, sport a partnerství. Velkým přínosem podpory malých projektů je to, že poskytují prostor pro setkávání a podporují partnerství. Presentací na Monitorovacím výboru došlo k docenění práce zúčastněných partnerů a významu takových projektů.

Následovalo třináct presentací projektů, intenzivní diskuse, jednání k nalezení konsensu, přednášky a zprávy. Pro všechny členy výboru je velkou výzvou, udržet v tomto několikahodinovém rozhodovacím procesu sasko-polského Monitorovacího výboru soustředění. Členové výboru se znají, otevřená a přímá diskuse usnadňuje hledání řešení, rutina i důvěry se prohlubují. Významnou roli přitom hraje spojovací funkce bilaterálního týmu Společného technického sekretariátu. Pokud projekt nezíská souhlas Monitorovacího výboru, je to sice škoda, ale je to součástí demokratického rozhodovacího procesu.

Ne vždy lze ve spolupráci splnit vysoké nároky a očekávání. Polský koordinátor programu tak kritizuje dlouhé doby zpracování žádostí, čímž často dochází ke ztěžování pružných rozhodnutí. „Nasazení polského zemského koordinátora významně přispělo ke zlepšení práce Společného technického sekretariátu pro polskou stranu“. Na tomto místě má Monitorovací výbor mimořádný význam, pokud se osvědčí jako fórum pro řešení hlavních otázek pracovních i procesních. Monitorovací výbor rozhoduje o projektech a vysílá impulsy, jak by bylo možno zjednodušit procesy v rámci velice regulovaného evropského dotačního managementu nebo je přiblížit realitě. <



fotografie nahoře: Pracovnice Společného technického sekretariátu o přestávce zasedání Monitorovacího výboru

fotografie dole: Účastníci zasedání Monitorovacího výboru k Operačnímu programu



# EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA

Před více než dvaceti lety byl založen Euroregion Neisse-Nisa-Nysa s cílem integrovat trojzemí v jeden perspektivního region. Prezidenti Euroregionu Piotr Roman, Martin Půta a Bernd Lange v rozhovoru.

## Jak často se prezidenti scházejí k euroregionálním tématům?

**Půta:** Jednou za čtvrt roku se koná zasedání Prezidia a jednou v roce zasedání společné Rady s deseti zástupci z každé části Euroregionu.

**Roman:** Nezapomínejme ani na průběžnou práci odborných pracovních skupin a řadu společných konferencí. Příští rozšířené zasedání starostů a zástupců orgánů veřejné správy je připraveno na červen a bude se zabývat tématem bezpečnosti.

**Lange:** V zásadě se mohou setkávat tak často, jak chtějí. Platí jen vůle spolupracovat. Během řešení problémů velmi rychle zjistíme, zda partner bere svoji práci vážně. Často nejde o peníze, ale o to, zasadit se za druhého ve vlastní zemi.

## Například?

**Lange:** Pokud uvažujeme o železničním spojení ze Zhořelce do Vratislavi, pak potřebujeme především podpisy představitelů okresů a starostů na polské straně k tomu, abychom mohli do Varšavy poslat žádost. A pokud tohle zafunguje, dostaneme se k práci.

**Roman:** Ale tato práce předpokládá existenci vzájemné důvěry. Je potřeba akceptovat rozdílný způsob myšlení na obou stranách hranice.

## Dotace z EU jsou obtížné peníze.

Klišé o Polácích říká, že jsou mistry improvizace a rádi zvládají chaos. To je pro Německo náročná představa: pro všechno zde existují dlouhodobé plány. I přes tyto rozdíly se musíme naučit spolupracovat a rozvíjet důvěru.

**Půta:** Jistě, důvěra je velké téma. Města a obce v Česku vědí, že jejich rozvoj není bez dotací možný a chtěly by ve větší míře využívat programy EU, protože příjmy obcí často nestačí k pokrytí vlastního rozpočtu. Potřebujeme peníze zvenčí, i když to je často spojeno s řadou rizik.

**Roman:** Ano, ale potřebnost je na obou stranách hranice rozdílná. V Polsku musíme stále ještě budovat ve vesnicích kanalizace. Na německé straně proto existují již mnoho let velké dotace ze Spolkové republiky. Pokud hledáme partnera na německé straně, tak často slyšíme, že dotace z EU jsou obtížné peníze. Pro německé obce je mnohem jednodušší, získat peníze ze spolkové země nebo ze Spolkové republiky.



Teprve, když něco vypadne, plánují a realizují projekt s námi.

**Lange:** Společné projekty ale vznikají i v důsledku společné nouze. Všichni jsme se poučili z povodní v srpnu 2010. Vytvořili jsme systém společného telefonického informování. Z úředně-technického hlediska to je ale špatně, protože pokud na Nise dojde k povodni, je formální postup následující: polská strana má vlastní povodňovou centrálu, která podává hlášení do Varšavy. Ve státní smlouvě s Německem je jako sídlo štábu uveden Frankfurt nad Odrou (Frankfurt an der Oder). Tam je hlášení předáno a odtamtud pak přijde do Drážďan (Dresden). A odtamtud

## Platí jen vůle spolupracovat.

pak do německého Zhořelce (Görlitz)... No, v případě budoucího nebezpečí se budeme vzájemně informovat nebyrokratickou cestou.

## Jaká máte přání pro programové období 2014–2020?

**Lange:** Já bych si přál, aby základní podmínkou pro budoucí velké projekty byla jejich územně-plánovací koordinace. To se samozřejmě nemůže stát najednou, nenadále, protože pak by řada projektů „umřela“. Ale bylo by dobré signalizovat, že za tři, čtyři roky bude tato zásada

fotografie vlevo: **Bernd Lange**, prezident Euroregionu Neisse, zemský rada okresu Zhořelec  
fotografie uprostřed: **Martin Půta**, prezident Euroregionu Nisa, starosta města Hrádek n. Nisou  
fotografie vpravo: **Piotr Roman**, prezident Euroregionu Nysa, prezident města Bolesławiec



platit a možná finančně podpořit ze strany EU takovouto přeshraniční rozvojovou koncepci.

**Půta:** V realitě jsou Česko, Německo a Polsko z hlediska veřejné správy stále ještě tři různé společnosti. Tady je naléhavě potřeba dosáhnout harmonizace poměrů. Velkým tématem, ke kterému existují v jednotlivých

Přál bych si absolutoria, která by byla uznávána po celé Evropě.

zemích různé základy, je školství. Přál bych si absolutoria, která by byla uznávána po celé Evropě.

**Roman:** Z Polska emigrovali za posledních deset let dva miliony lidí. Dost možná, že zanedlouho bude v Irsku žít více Poláků, nežli Irů. Musíme do podpory lépe zahrnout téma hospodářství, s cílem dále zvýšit standard infrastruktury. Lidé potřebují práci a mzdu, která bude odpovídat průměru EU.

**S jakými myšlenkami si vzpomínáte na založení hraničního regionu v roce 1991?**

**Půta:** Když se tehdy v Česku Euroregion zakládal, část politiků to chá-

pala téměř jako vlastizrada. Tehdejší premiér Václav Klaus nechtěl, aby se Česko rozdělilo na euroregiony. Jako prezident České republiky zaslal v roce 2011 u příležitosti dvacátého výročí zdravici a označil v ní spolupráci jako zvláště úspěšnou.

**Roman:** V Euroregionu jsme dosáhli více, nežli jsme tehdy mohli očekávat. Ale je potřeba říci, že nadšení se z Euroregionu trochu vytratilo. Lokální politici musejí lépe chápat, že téma hraničních regionů představuje jejich velkou šanci do budoucnosti.

**Lange:** Kdo by si tehdy pomyslel, že na území zakladatelských měst Euroregionu - Žitava a Zhořelec v Německu, Bogatynia a Zhořelec v Polsku, Hrádek nad Nisou, Liberec a další města v Česku, která se v

V euroregionu jsme dosáhli více, nežli jsme tehdy mohli očekávat.

roce 1991 nacházela ve středu území, které se tehdy nazývalo „Černý trojúhelník“, „Sírový trojúhelník“ nebo „Trojúhelník smrti“ – vznikne atraktivní a integrovaná turistická rekreační oblast? Bez evropských prostředků by region byl o mnoho chudší“. <



# KRUŠNÉ HORY BEZ HRANIC

Řada obcí mezi saským Oberwiesenthalem a českou Loučnou pod Klínovcem má české i německé názvy. Krušné hory jsou historickou jednotkou, i když se zde hranice často posouvaly.



Setkání starostů v Božím Daru. Boží Dar byl založen v roce 1517 v území, které tehdy patřilo Sasku. Dnes přiléhá ke krušnohorskému hřebeni na české straně. Narodil se zde německojazyčný vlastenecký básník Anton Günther a starosta Jan Horník umí jeho básně a texty k písním citovat v originále: „Arzgebirg, wie bist du schie!“ Horníkovi dobré znalosti němčiny jsou klíčem pro ještě lepší vzájemné porozumění, vysvětluje Barbara Klepschová, vrchní starostka z města Annaberg-Buchholz a omlouvá se za chybějící slovíčka českého původu. Starosta Ralf Fischer z obce Breitenbrunn vidí jazykové překážky velmi pragmaticky: „Z důvodů intenzifikace společných aktivit jsme na obecním úřadě v Breitenbrunnu zaměstnali dvě české státní občanky.“ Již dlouho se pravidelně nesetkávají jen starostové, ale i lidé, kteří mají daný přeshraniční projekt na starosti do posledního detailu. A takových je v centrálním Krušnohoří celá řada. Tak například Česko–saská Stříbrná stezka spojuje na 230 kilometrech nabídky cestovního ruchu se vztahem ke staleté hornické a hutnické tradici.

„Jsme velké Krušné hory“, formuluje Jan Horník své nároky na společnou práci. Starosta a současně senátor Senátu České republiky ví,

že velké rozvojové osy Cvikov (Zwickau)/Saská Kamenice (Chemnitz) v Sasku a Poohří na české straně jsou daleko. Jako místopředseda senátního výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí se na začátku dubna setkal se Stanislawem Tillichem, ministerským předsedou Svobodného státu Sasko. Horníkovo poselství: „Pro projekt s Bavorskem potřebujeme popis projektu na čtyřech stranách. Sasko požaduje 14 stran a více“. Tillich požádal o přehled, jaké body by z české strany bylo nutno pro zkrácení žádosti optimalizovat. „Aby bylo možno usnadnit práci s dotačními programy, je opravdu žádoucí trochu snížit jejich nároky“, věří i starosta Ralf Fischer. Jeho problém: „Pomocí usnesení obecní rady z velké části předfinancováváme projekty občanských sdružení a obecně prospěšných organizací, abychom přeshraničně ulehčili sociokulturní procesy. Než se nám finanční prostředky vrátí, uplyne mnoho měsíců. To se musí naléhavě změnit. Občanská sdružení, školy nebo organizace, které nemají peníze, nebudou mít do budoucna s dobrými projekty šanci.“ Takto zjednodušeně by ale vrchní starostka Barbara Klepschová finance pojímat nechtěla: „Výsledkem řady organizovaných setkání jsou přátelství. Potřebujeme jeden druhého, a to i bez jakéhokoli finančního aspektu. A z malých projektů vznikla během let témata, která se dále rozvíjejí a která nyní potřebují širší rámec.“

Společnou žádostí v roce 2014 chtějí Česko a Sasko dosáhnout v budoucnu zápisu Krušných hor na seznam světového kulturního dědictví. „Montanregion Krušné hory“, jak se oficiálně žádost nazývá, by neměl být jako dědictví vymezen plošně. Podle současného stavu se do této iniciativy zapojilo na české straně 17 a na německé 40 měst. Mezinárodní značka světového kulturního dědictví posílí vnímání Krušnohoří a posílí i přeshraniční spolupráci. „Železná opona a kontroly na hranicích před něco více než dvaceti lety jsou zapomenuty. Tady je něco v pohybu a klima mezi lidmi v pohraničí nebylo asi po celá staletí nikdy lepší“, popisuje Jan Horník současnost. Kontakty k regionálním úřadům v Ústí nad Labem a Karlových Varech na české straně Krušných hor fungují výborně, byly zřízeny pracovní skupiny k tématu – a součástí těchto plánů jsou samozřejmě Boží Dar, Breitenbrunn a Annaberg-Buchholz. <



# EVROPA DÁ PRÁCI

Každá fyzikální veličina má svoji jednotku. Délka, čas, teplota a řada dalších veličin tak dostává svůj rozměr. A také přeshraniční spolupráce má srovnávací jednotku: jeden Böer

Starosta Andreas Böer pracuje v malém městečku Reichenbach, jehož historie je úzce spojena se středověkou obchodní a vojenskou cestou Via Regia. Jeden Böer? Böer se směje: „Možná příspěvek na duševní zdraví úřadujícího starosty.“

Se svojí prací je spokojen. Pro úspěch má jednoduché vysvětlení: „My - menší města - jsme pružnější a máme méně komplikovaná grémia, nežli velká města. Osobní kontakty a důvěra se získávají rychle, lidé tu na hranicích žijí v těsném sousedství.“ Město Reichenbach nyní pracuje na čtyřech velkých přeshraničních projektech. Tři s polskou obcí Karpacz a jeden projekt realizuje s českou obcí Okrouhlá. A pátý projekt neběží přímo přes radnici, ale mezi evangelickou farností Meuselwitz-Reichenbach a Okrouhlou.

Přeshraniční programy mají v Reichenbachu dlouhou historii: „Po otevření hranice Evropské unie v roce 2004 si starostové z Reichenbachu a Seckachu (Badensko-Württembersko) dohodli první evropské setkání se spřátelenými obcemi. V roce 2005 z toho vzniklo sdružení Evropských společenství Eurokommunale, které se schází každoročně. V roce 2011 byly pod heslem „Tradiční řemeslo včera a dnes“ hostiteli obce Okrouhlá a Skalice u České Lípy, vysvětluje Böer dlouhou cestu ve směru Evropa. „Pokud budeme z programů dělat projekty a investice, podporující Evropu regionů, pak jsme se dostali o kus dále.“

Důležité je pro něj ale to, že neustále vznikají nové šance na spolupráci. Proto by v obecních radách měli vznikat strategické obecní dokumenty. Zohledněn musí být i aspekt možného snižování přeshraničních dotací ze strany Evropské unie. Nejprve by se ale v rámci nového programového období měla některá pravidla zlepšit. „Pokud se podíváme, jaké síly váže administrativa, pak tato vášeň pro detail hraničí s vyhazováním peněz. V případě našeho projektu Zelený most Okrouhlá-Reichenbach je osm procent finančních prostředků, tedy 30.000,00 EUR určeno jen na administrativní náklady.“ A tak se i městečko Reichenbach v Horní Lužici cítí být na hranicích možného: Společně s českou obcí Nový Oldřichov právě předkládá poslední velký projekt. „Uvidíme, co nové programové období 2014–2020 přinese.“ Böer má cit pro evropské rozměry. <



fotografie vlevo: (zleva doprava) Ralf Fischer, starosta obce Breitenbrunn; Barbara Klepsch, vrchní starostka města Annaberg-Buchholz; Jan Horník, starosta obce Boží Dar  
fotografie nahoře: Andreas Böer, starosta města Reichenbach  
fotografie dole: Zelený most Okrouhlá-Reichenbach na jaře 2012



---

12.401

---

## Kontrolou za lepší bezpečnost

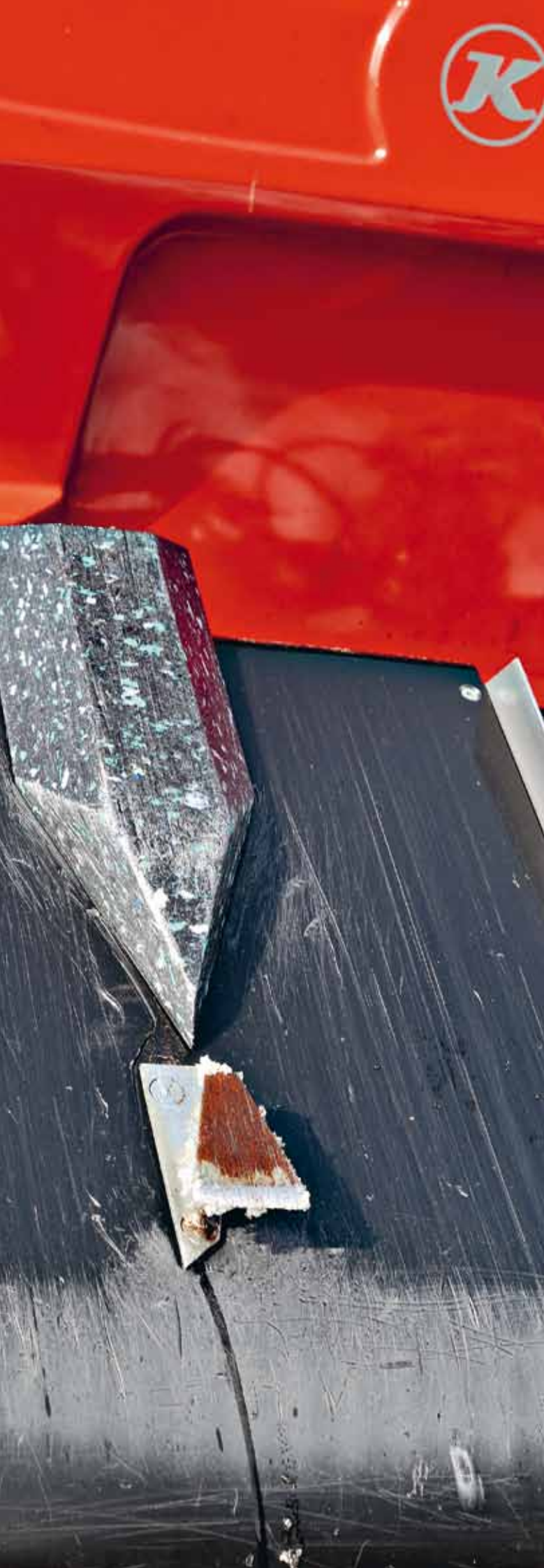
Dopravní kontrola: silnice E55 nad Ústím nad Labem. Intenzita nákladní dopravy zde již roky stoupá. Rychleji, nežli se v roce 2007 dalo vyslovit „zrušení hraničních kontrol v důsledku přistoupení k Schengenskému prostoru“ bylo nutné rozšířit přeshraniční spolupráci. V květnu 2011 převzali severočeští a saští policisté úplně nové vozidlo **VW Crafter pro speciální dopravní kontroly**. Na palubě je dieslový agregát, speciální váha, která umí zvážit až pět os najednou, počítač, wifi, tiskárna – dopravní kontrolní kancelář na kolečkách. Přeshraniční týmový duch posiluje společná „kniha jízd“. A velitel zásahu potvrzuje „Po kontrolách nyní ještě následují společné porady a školení“. <











---

20.761

---

### Nové cesty

Kdo se v Krušných horách podívá z 1 215 m vysokého vrchu Fichtelberg směrem k českým sousedům s 1 244 metrů vysokým Klínovcem, uvidí nekonečné linie hřebenů, rozebíhajících se východním a západním směrem nebo zvlněné podhůří na severu. Tyto Krušné hory nabízejí hřebenovky bez hranic – ideální síť běžeckých stezek s jistotou sněhu – od obce Klingenthal až do Božího Daru ve výšce více než 900 metrů. Trasa vede částečně přímo podél česko-německé hranice. Lyžařské stezky přes vrcholy a svahy velkého a malého Fichtelbergu vedou na lyžařskou magistrálu na české straně, přes obec Rittersgrün do Breitenbrunnu k vrcholu Rabenberg s napojením na hřebenovou lyžařskou stezku do města Johanngeorgenstadt. Rolby se stroji na úpravu běžeckých stop jezdí v zimě denně, protože skvěle upravená lyžařská stopa je vizitkou lyžařské oblasti. V uplynulých letech byla zde v centrálním Krušnohoří rekonstruována síť více **než 60 kilometrů lyžařských stezek a více 100 kilometrů cyklostezek a turistických stezek**. Kdysi historické cesty mezi Českem a Německem, schované po celá desetiletí v zeleném hraničním pásmu, umožňují túry o celkové délce více než 130 kilometrů. Několik set metrů od hranice, v části obce Breitenbrunn Tellerhäuser vzniklo parkoviště a centrum běhu na lyžích/trail-centrum. Také stará rozhledna na Klínovci má být zbourána a nově postavena. Cílem je zatraktivnění pohraničí pro zvýšení počtu návštěvníků a ubytovaných v regionu. Tady na hřebenech, úplně nahoře v Krušných horách, láká příroda k relaxaci. <





---

39.571

---

## Skřítkové v Evropě

Nikoli, nejedná se o evropské trpasličí státy. Skřítkové v Evropě, projekt mezi polskou obcí Karpacz a městem Reichenbach v Horní Lužici má na mysli děti v předškolním věku, kteří mají být vhodnou formou seznámeny s jazykem a zvyky partnerského města. „Děti v tomto věku jsou otevřeni a společnou výukou v nich probudíme hluboké porozumění pro druhého“, načrtává místostarosta obce Karpacz Ryszard Rzepczyński těžší práce. **Přestavbou bývalé základní školy na mateřskou školu** se podařilo dostat podmínky pro výchovu a vzdělávání na úroveň standardní v mateřských školách v Reichenbachu. <







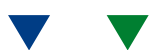
---

## 69.268

---

### Pohledové osy a cesty

Řada měst má známé parky. Vídeň má Práter, Londýn má Hyde Park nebo Postupim (Potsdam) má Sanssouci. Jen na několika málo místech na věť to je opačně – park má město. Uprostřed Parku knížete Pücklera (Fürst-Pückler-Park) se rozkládá městečko Mužákov (Bad Muskau). Ještě větší část 800 hektarů velké, umělecky upravené přírody se rozkládá východně od řeky Nisy a severně od polské Lehnice (Łęknica). Dvě města v největším krajinářském parku ve střední Evropě. Park, založený mezi lety 1815 a 1844 jako celkové harmonické dílo, byl v roce 1945 novou německo-polskou hranicí rozdělen do dvou částí. Po roce 1989 se v rámci jeho revitalizace rozvinula přeshraniční spolupráce v ukázkový projekt mezinárodní památkové péče. Nadace Stiftung Fürst-Pückler-Park Bad Muskau v Mužákově (nadace knížete Pücklera) a polský Národní ústav pro kulturní dědictví navzájem koordinují veškeré aktivity v areálu tak, aby park, vyhlášený v roce 2004 za světové kulturní dědictví, zůstal zachován jako jednotné umělecké dílo. „Kompozici krajiny lze nejlépe vnímat z výše položených cest. Tam se také nacházejí velmi důležité pohledové osy a z polské strany nejhezčí výhled na německou stranu“, ví Cord Panning, jednatel Nadace a ředitel parku. **Teprve rekonstrukce Arkádového** mostu zpřístupnila v prosinci 2011 tuto jedinečnou panoramatickou cestu. Mariusz Czuba, zástupce ředitele Národního ústavu pro kulturní dědictví Polské republiky vidí tento most v jeho staronové kráse jako viditelný symbol: „Jedna polovina nemůže bez druhé existovat.“ <



16.063

## Hightech pro ostré zásahy

Hasiči jsou dnes jednotky, vybavené špičkovou technikou. Hasičská vozidla pomáhají při vyprošťování zraněných, při úklidu silnic a samozřejmě při hašení požárů. V rámci svých zásahů provádějí hasiči většinou technickou pomoc a pracují se spoustou náradí. To platí stejnou měrou pro hasiče z obcí Hřensko a Kirnitzschtal. Týmový duch je v tomto pohraničí velkým tématem, a to nejen, když jde do tuhého. V roce 2011 bylo do služby nasazeno nové, společné hasičské vozidlo. **Tatra 815-7 CAS 30 S3R 4x4** je prvním vozidlem z dosud pouze k vojenským účelům využívané řady, které bylo připraveno a upraveno pro civilní zásahy. Průkopnická práce dobrovolných hasičů, kteří potřebují zvláštní výbavu pro obtížný terén a ochranu proti povodním. Rychlé, krátké, obratné vozidlo s brodivostí 1,5 metrů má nádrž na vodu s objemem 4 200 litrů, dvě vysokotlaká čerpací zařízení a až 60 m vysoký otočný žebřík. Výstroj doplňují dálkově ovládaný teleskop s reflektory 4 x 500 W, k tomu řezací hořák, vysokotlaké zařízení, lanový naviják, motorová pila a agregát. Technický zázrak, který kromě zásahů slouží i ke společnému vzdělávání. Špičková technika vyžaduje dokonalost až do posledního detailu. <











---

# 11.478

---

## Pouť za lidovým uměním

„Manufaktura snů“ ve městě Annaberg-Buchholz se v příštích letech zřejmě stane poutním místem pro milovníky krušnohorského lidového umění. Sběratelka Erika Pohl-Ströherová přenechala pro výstavu stovky cenných exponátů jako trvalou zápůjčku. K vidění bude úžasně pestré lidové umění, umělecká řemesla a hračky a řada dokladů hornické kultury. V rámci této v roce 2010 otevřené **výstavy byly části sbírky představeny i na české straně Krušných hor v regionálních muzeích v Mostě a Chomutově. Mekka krušnohorského lidového umění je velká a bohaté kulturní dědictví horníků trvale spojuje Česko a Německo.** <





---

11.111

---

## Rychle a náročně

V polovině května – během mistrovství světa v ledním hokeji 2012 – dojde v předkole k opakování hry Česka proti Německu. V roce 2010 byl mistr světa Česko ještě velké sousto: Německo prohrálo 2:5. Česko si později zajistilo proti Rusku bronz. Německé družstvo skončilo na turnaji v Bratislavě na sedmém místě. Tento příběh zná každé dítě, tedy minimálně pokud patří mezi hokejové děti projektu „Ze středového kruhu kluziště na obě strany hranice a možná i dále...“. Pod tímto názvem navázal HC Slovan Ústí nad Labem a Eisssportclub Dresden e. V. rozsáhlou spolupráci. „Již čtyři roky hrají žáci z Drážďan v české lize. Tam nás přijali férově a všechny oddíly jezdí rády do Drážďan“, popisuje trenér Pit Seifert zvláštní, přeshraniční organizaci soutěží. Je tak možné odstranit deficity německé hokejové konkurenceschopnosti? Jednoduché „uvolnění“ ze zablokované situace je v pravidlech ledního hokeje považováno za nepovolenou hru. Právě lední hokej – **urputný, houževnatý, bojovný, se silnou vůlí je symbolem rychlého a přímého myšlení.** Co tedy bylo jednoduššího, nežli dohodnout společné tréninky, soustředění a soutěže, společná školení a výměny trenérů? Doplněno o jazykovou výuku a kulturní setkání podpoří tato smysluplná volnočasová nabídka trvalý, přeshraniční rozvoj sportu. Jako rovnocenní – bez ohledu na to, kdo se stane mistrem světa. <







---

# 11.433

---

## Bilaterální vycházky do přírody

„Příroda je ohromující a univerzální učitel – ve své třídě nemá hranic. Nebojte se se zúčastnit několika vyučovacích hodin.“ Toto pozvání platilo do 31. března 2012 – odesílatel: Centrum národního parku Saské Švýcarsko v Lázních Žandov (Nationalparkzentrum Sächsische Schweiz Bad Schandau), Dům Českého Švýcarska v Krásné Lípě, Centrum ochrany přírody Hornolužické vrchovina v obci Neukirch (Naturschutzzentrum Oberlausitzer Bergland in Neukirch) a Společnost pro Jizerské hory v Jablonném v Podještědí. Jejich projekt **TREND** (Transboundary Education for Nature Conservation and Sustainable Development) se zabýval **přeshraničním vzděláváním v oblasti ochrany přírody a udržitelného rozvoje**. Dosavadní jednotlivé kooperace v oblasti environmentálního vzdělávání v regionu národního parku Česko–Saské Švýcarsko a v chráněných krajinných oblastech Hornolužická vrchovina/Lužické hory byly sloučeny, zhodnoceny a rozvíjeny až po společné plánování a realizaci různých nabídek školení a vzdělávání. Bylo možno zrealizovat více než 500 aktivit k tématům z oblasti přírody a životního prostředí, jako například odborné přednášky a exkurze, ekologické dny, vzdělávací soustředění a workshopy. Vznikly dvoujazyčné pracovní materiály a společná značka „Česko–Saské Švýcarsko–regionální produkt“ garantuje již pro 19 výrobků původ z regionu a kvalitu. V přízemí Centra ochrany přírody Hornolužická vrchovina v obci Neukirch našlo své místo česko–německé informační a setkávací centrum. Přeshraniční chráněná území chtějí odsud zvat k dalším setkáním. <

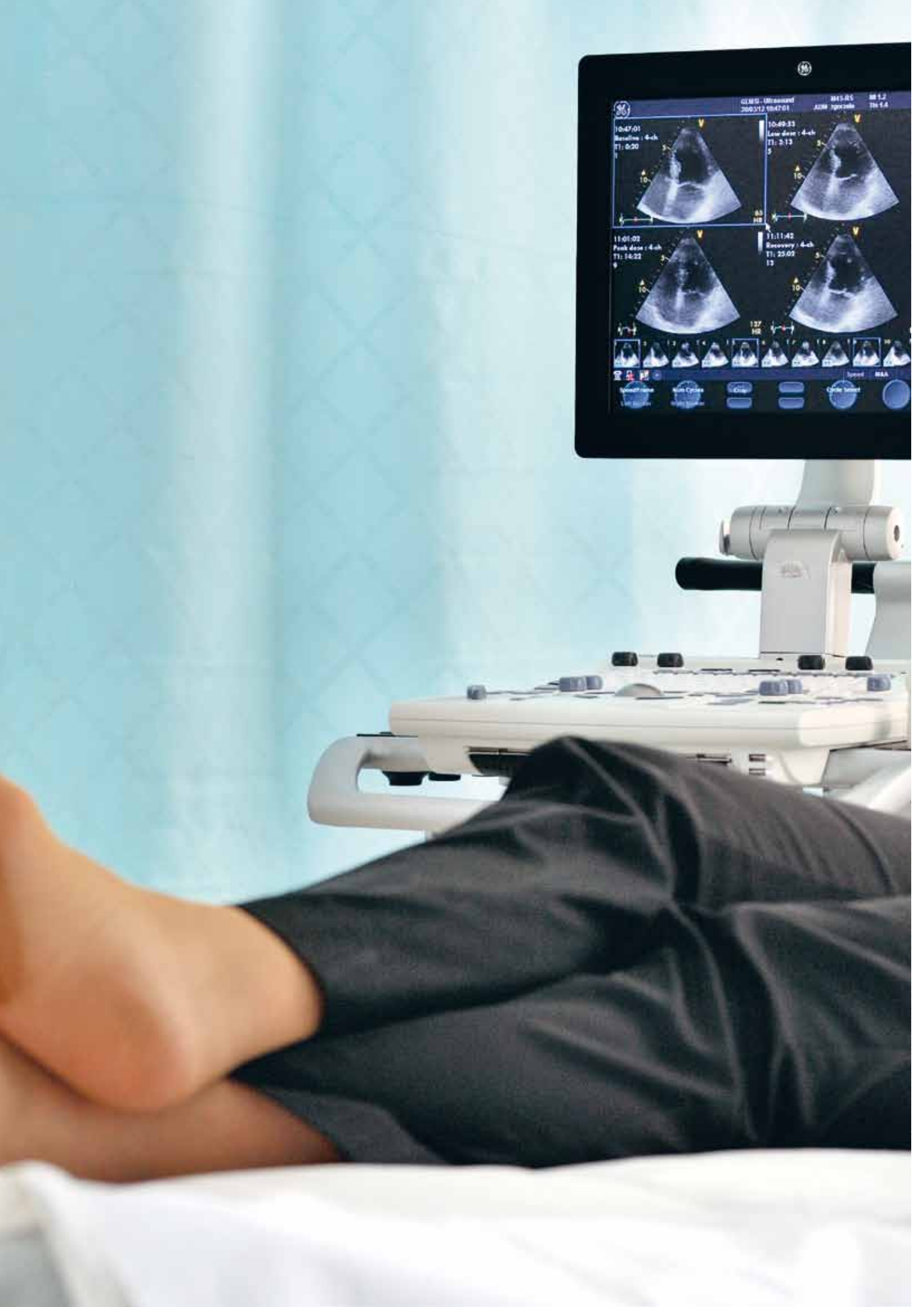




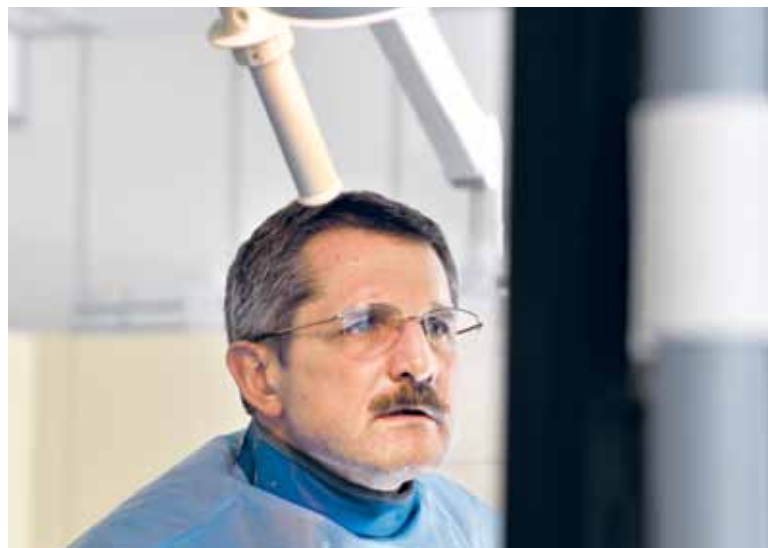
**Leben am Fels**

Die Felskletterer

Die Felskletterer sind eine Gruppe von Tieren, die auf Felsen leben. Sie sind sehr gut an das Leben auf Felsen angepasst. Sie haben Krallen, die ihnen helfen, auf Felsen zu klettern. Sie sind auch sehr gut an das Leben auf Felsen angepasst. Sie haben Krallen, die ihnen helfen, auf Felsen zu klettern.







---

# 38.083

---

## Optimální pomoc v nouzi

Město Zhořelec (Görlitz/Zgorzelec) má titul „Evropské město“ oprávněně. Tady se Evropa nejen žije, ale především aktivně tvoří. Již v červnu 1991, po obnovení Smlouvy o partnerství měst z roku 1980, byla uzavřena rovněž kooperační smlouva mezi městskou klinikou v německém Zhořelci (Görlitz) a klinikou v polském Zhořelci (Zgorzelec). Lékařská péče o občany z obou břehů řeky Nisy je také dodnes jedním z bodů každoročního společného zasedání městských zastupitelstev. Za pomoci evropských dotačních programů se významným způsobem podařilo zlepšit přeshraniční lékařskou spolupráci. **Nákup přístrojů** z prostředků EU podpořil v roce 2009 rozvoj přeshraničního Centra intervenční kardiologie. Ve druhém projektu chtějí obě nemocnice do budoucna spolupracovat v oblasti zobrazovací diagnostiky pomocí telerradiologie při léčbě traumatických pacientů. Přenos dat pomůže lékařům z obou stran hranice zlepšit jejich péči. Kromě toho bude koncipován on-line slovník, který bude v obou jazycích nabízet kromě odborné terminologie i celé věty. Díky tomu bude možno rychle překládat například odborné texty nebo vyplněné formuláře pacientů do daného druhého jazyka. V urgentních případech jde často o minuty, v případě srdečního infarktu se počítá každá sekunda. Nomen est Omen: Görlitz/Zgorzelec–srdce Evropy. <



---

# 79.796

---

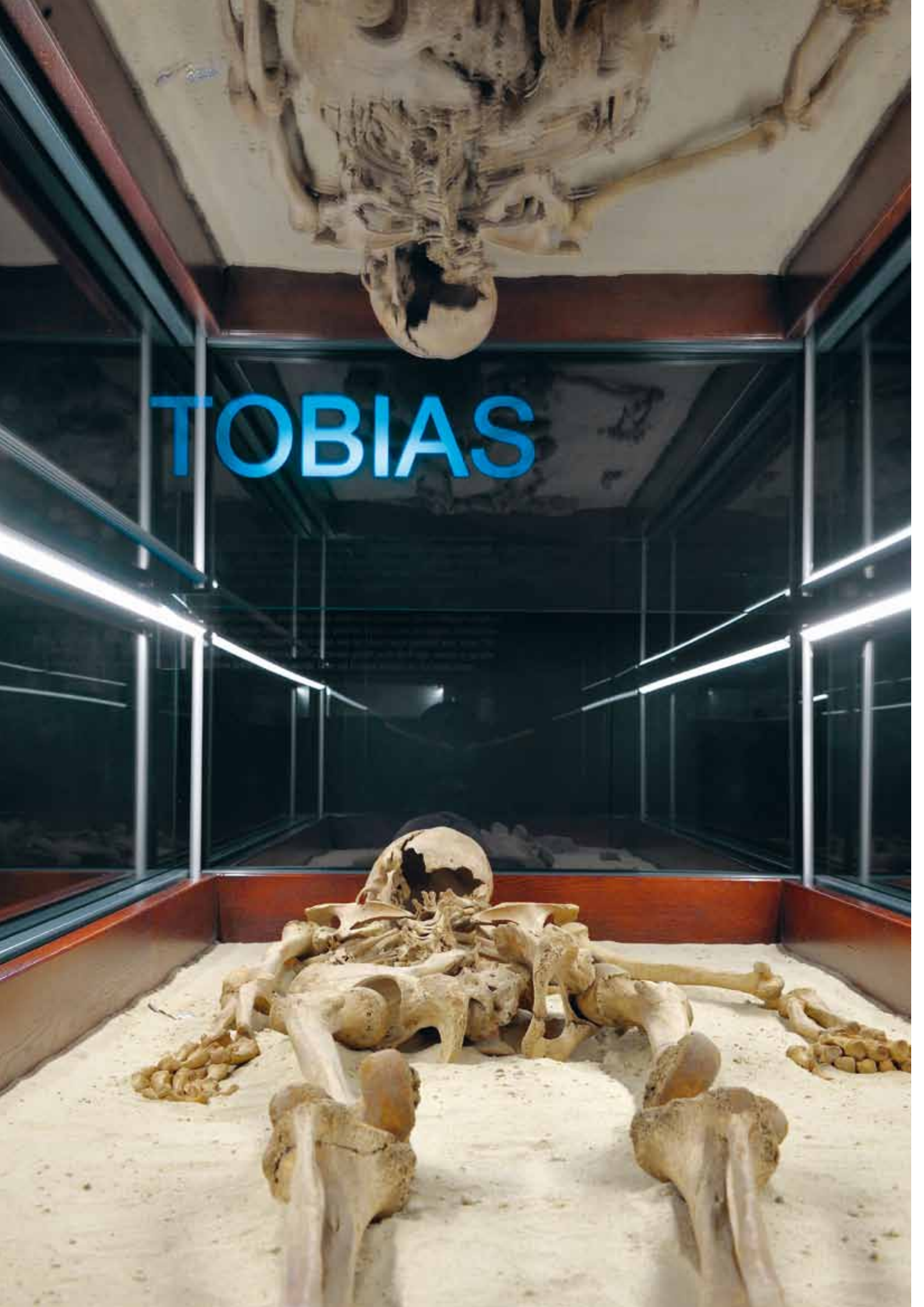
## Čistá voda

Ochrana vod nezná hranic. Vejprty, malé městečko v české části Krušných hor, přechází plynule do sousedního německého města Bärenstein. Státní hranici mezi oběma městy tvoří potok Polava, do kterého jsou vypouštěny odpadní vody z hraničního regionu. Později, přes Sapavu (Zschopau), Muldu (Mulde) a Labe se dostanou až do Severního moře. Již v roce 1996, tehdy za pomoci evropského dotačního programu INTERREG III A, vznikla ve Vejprtech jako vzorový projekt společná čistírna odpadních vod pro tyto dvě sousední hraniční obce. Odpadní vody z Bärensteinu jsou centrálně shromažďovány a prostřednictvím průtočné nádrže s čerpacím zařízením odváděny do čistírny, která se nachází na české straně ve Vejprtech. Již více než 15 let tak kanalizační společnost Abwasserzweckverband Oberes Pöhlbachtal a Vodohospodářské sdružení obcí západních Čech realizují úspěšnou a stabilní přeshraniční spolupráci. Celá síť bude nyní rozšířena o dalšího partnera a sice kanalizační společnost AZV Oberes Zschopau und Sehmatal a **česko-německé zpracování odpadních vod v regionu horního Krušnohoří** bude do roku 2013 dále rozšířeno. Ve Vejprtech, Bärensteinu a v obcích Thermalbad Wiesbaden a Crottendorf bude položeno téměř 14 km nových kanalizačních sběračů. Na české straně bude zřízena nová čistírna odpadních vod pro Loučnou a na ní navazující spádové území. Díky těmto opatřením získá spolupráce obcí, stejně jako podzemní voda v tomto území s nyní již nízkým obsahem škodlivých látek, novou kvalitu. A téměř vyhubení pstruzi v Polavě se nyní již množí bez hranic. <





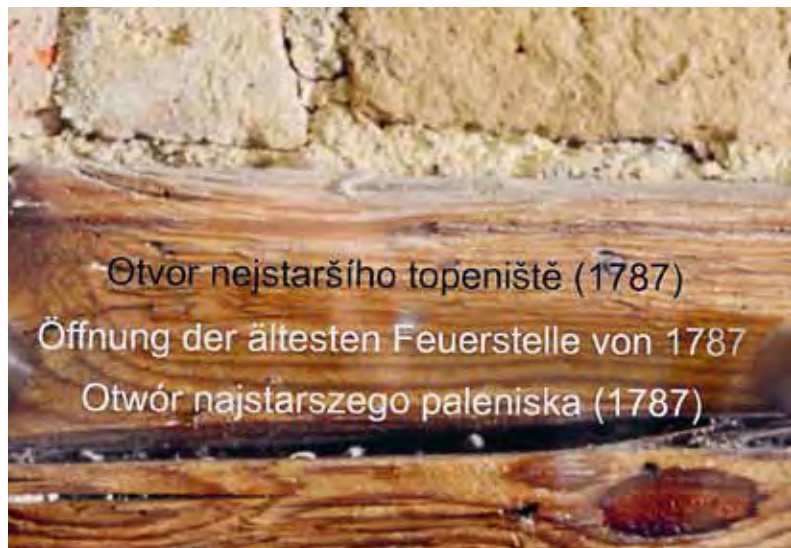
TOBIAS



11.793

## Zpět do budoucnosti

Umíme si vzpomenout na budoucnost? Sbírkové předměty historických muzeí slouží především vzpomínkám na minulost. Sdružení měst Žitava–Bogatynia–Hrádek nad Nisou otevřelo v roce 2011 v Hrádku nad Nisou „Multifunkční centrum trojzemí“ s **muzeem o dějinách města Hrádku a trojzemí**. „Jen ten, kdo zná minulost, má i budoucnost,“ ví Martin Půta, starosta Hrádku nad Nisou, který má z podpory projektu ze Žitavy radost. Největší tajemství, sarkofág s kostrou „nemrtvého“ Tobiáše, je uchováváno ve sklepě. Pohřben obličejem dolů a mimo hřbitov přišel tento cizinec před 650 lety z daleka k řece Nise a připomíná společnou budoucnost regionů v trojzemí. <





62.929

## Vše podle jízdního řádu

Lidé se chtějí pohybovat flexibilně a spolehlivě a jízdní řády tomu mohou pomoci. Předpokladem ale je, že v nich umíme číst. Cíle cesty, trasy a přepravní podmínky v polsko-německém pohraničí stále ještě vedou k problémům v **komunikaci a porozumění**. Již dva roky pracují dopravní podniky z regionu - MZK Bolesławiec, PPKS Zgorzelec, KVG Dreiländereck Zittau, VGG Görlitz a Zweckverband Verkehrsverbund Oberlausitz-Niederschlesien na informačním systému, který by v obou jazycích nabízel informace a měl i rozumnou strukturu. Dvoujazyčné jízdní řády a řada investic v oblasti servisu pro zákazníky zvyšují atraktivitu přeshraniční veřejné dopravy. <



Verkehrsgesellschaft Göltz Götz		Verkehrsgesellschaft Göltz Götz	
Linie 2		Linie 3	
Abfahrtsplatz	Ankunftsplatz	Abfahrtsplatz	Ankunftsplatz
1	2	1	2
2	3	2	3
3	4	3	4
4	5	4	5
5	6	5	6
6	7	6	7
7	8	7	8
8	9	8	9
9	10	9	10
10	11	10	11
11	12	11	12
12	13	12	13
13	14	13	14
14	15	14	15
15	16	15	16
16	17	16	17
17	18	17	18
18	19	18	19
19	20	19	20
20	21	20	21
21	22	21	22
22	23	22	23
23	24	23	24
24	25	24	25
25	26	25	26
26	27	26	27
27	28	27	28
28	29	28	29
29	30	29	30
30	31	30	31
31	32	31	32
32	33	32	33
33	34	33	34
34	35	34	35
35	36	35	36
36	37	36	37
37	38	37	38
38	39	38	39
39	40	39	40
40	41	40	41
41	42	41	42
42	43	42	43
43	44	43	44
44	45	44	45
45	46	45	46
46	47	46	47
47	48	47	48
48	49	48	49
49	50	49	50
50	51	50	51
51	52	51	52
52	53	52	53
53	54	53	54
54	55	54	55
55	56	55	56
56	57	56	57
57	58	57	58
58	59	58	59
59	60	59	60
60	61	60	61
61	62	61	62
62	63	62	63
63	64	63	64
64	65	64	65
65	66	65	66
66	67	66	67
67	68	67	68
68	69	68	69
69	70	69	70
70	71	70	71
71	72	71	72
72	73	72	73
73	74	73	74
74	75	74	75
75	76	75	76
76	77	76	77
77	78	77	78
78	79	78	79
79	80	79	80
80	81	80	81
81	82	81	82
82	83	82	83
83	84	83	84
84	85	84	85
85	86	85	86
86	87	86	87
87	88	87	88
88	89	88	89
89	90	89	90
90	91	90	91
91	92	91	92
92	93	92	93
93	94	93	94
94	95	94	95
95	96	95	96
96	97	96	97
97	98	97	98
98	99	98	99
99	100	99	100



## SÍLA SPOLUŽITÍ

V procesu strukturálních změn v rámci rozšíření EU zaujímají hraniční regiony roli seismografů v integraci zemí. Dominika Rodewald-Fila a Bartłomiej Ostrowski o šancích a problémech v Polsku.

**Snižme globální evropskou výši pohledu a zaměřme se na východní hraniční oblasti Polska. Co můžete sledovat po rozšíření Evropské unie v roce 2004?**

**Ostrowski:** Německo-polské pohraničí je pro Polsko klíčové území, protože zde se naše země napojuje na systém Evropské unie. Na tomto místě se rozhoduje o úspěchu evropského integračního procesu. Každý den zde absolvujeme praktický test Schengenské úmluvy o zrušení kontrol na hranicích.

**Rodewald-Fila:** Přeshraniční spolupráce představuje rovněž významný prvek ve vývoji polských vojvodství a v sasko-polském pohraničí významně přispívá ke zlepšení funkčnosti veřejných institucí. Možnosti, udržovat a rozvíjet partnerství, se díky podpoře ze sasko-polského

Možnost udržovat a rozvíjet partnerství se díky podpoře ze sasko-polského programu výrazně zjednodušila.

programu výrazně zjednodušila. Tato spolupráce zajišťuje transfer zkušeností mezi regiony na saské a polské straně hranice.

**Přesto, jak je z polské strany jasně slyšet, nejsou všichni s realizací programu spokojeni.**

**Rodewald-Fila:** Obecně probíhá realizace Operačního programu přeshraniční spolupráce Sasko-Polsko velmi dobře a zájem o program na

polské straně je velký. Hlavním problémem, který nám nositelé projektu hlásí, jsou platné procedury vyúčtování a zčásti i nejasné právní předpisy.

**Ostrowski:** Nesmíme zapomínat na to, že realizace programu z důvodů dlouhé přípravy a projednávání Realizačního dokumentu začala s více než dvouletým zpožděním. To je příčinou řady současných potíží při realizaci programu. Velkou překážkou pro nositele projektů ale představuje neexistence zálohových plateb a z toho plynoucí nutnost, pokrýt celkové náklady projektu z vlastních prostředků. Nositelé projektu si na realizaci projektů berou úvěry a nesou často velmi vysoké riziko.

**Mluvme o těžištích přeshraničních programů.**

**Ostrowski:** Nejdůležitější úkol spočívá ve vytvoření trvalých kooperačních vztahů mezi obcemi, organizacemi a sdruženími z obou stran hranic. Za tímto účelem je potřeba vybudovat sociální a technickou infrastrukturu pro dlouhodobou přeshraniční spolupráci. Sasko-Dolnoslezské pohraničí je kromě toho velmi zajímavým regionem. Setkávají se zde území s rozdílnými potenciály a úkoly. Na polské straně představuje stále ještě hlavní úkol nedostatečně rozvinutá dopravní infrastruktura, ale také málo rozvinutá sociální, turistická infrastruktura, chybějící tělocvičny, kulturní centra a řada dalších věcí. Na saské straně je stav tradiční infrastruktury mnohem lepší. Obě území stojí před vážnými demografickými výzvami a jsou vystavena migraci aktivního obyvatelstva do jiných regionů, nárůstu nezaměstnanosti a poklesu konkurenceschopnosti.



### **Jak by mohla Evropská unie v rámci budoucího programového období pomoci tyto problémy řešit?**

**Rodewald-Fila:** V souvislosti s blížícím se programovým obdobím 2014–2020 jsou vedena jednání s regiony o podobě a strukturách budoucích programů. V Lubušském vojvodství byla zřízena pracovní skupina, jejímž úkolem je vypracování společné pozice. Dosavadní zkušenosti ukazují, že přeshraniční spolupráce podél německo–polské hranice přináší pro daná programová území jednoznačně pozitivní výsledky. Partnerské iniciativy mezi nositeli projektů z obou stran hranice, které byly v uplynulých letech vytvořeny, ještě zdaleka nejsou vyčerpány. Mají i nadále významný rozvojový potenciál pro realizaci nových kooperačních projektů. Kromě toho je nezbytné přijmout opatření k navýšení prostředků ERDF pro přeshraniční programy v německo–polském pohraničí. Rovněž v této otázce mají řídicí a koordinační orgány rozhodující vliv na možnosti, které nám nový program bude dávat.

**Ostrowski:** Nejdůležitější úkol spočívá v tom, definovat budoucí programové území a rozdělení zodpovědnosti za správu programu mezi německou a polskou stranu. Na polské straně navíc běží jednání o přenosu kompetencí za přeshraniční programy na regionální úroveň.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že přeshraniční spolupráce podél německo–polské hranice přináší pro daná programová území jednoznačně pozitivní výsledky.

V současné době nese celkovou zodpovědnost Ministerstvo pro místní rozvoj ve Varšavě. Mimořádně významná je rovněž nutnost, definovat těžiště podpory na roky 2014–2020. Evropská komise navrhuje, vybrat čtyři z jí navržených jedenácti priorit. Rovněž výběr klíčových projektů pro harmonický rozvoj pohraničí vyžaduje velkou pozornost. Musí se jednat o projekty s vysokou přidanou hodnotou pro pohraničí, které budou garantovat viditelné výsledky. Tyto vybrané klíčové projekty mají být v budoucím programovém období zakotveny v programu od začátku, aby bylo možno dosáhnout měřitelných efektů ve vývoji společného pohraničí. <



**Bartłomiej Ostrowski**, ředitel odboru pro mezinárodní spolupráci a projekty na Úřadě maršálka Dolnoslezského vojvodství, člen bilaterálního Monitorovacího výboru Operačního programu přeshraniční spolupráce Polsko–Sasko 2007–2013

**Dominika Rodewald-Fila**, ředitelka odboru pro mezinárodní spolupráci a evropské informace na Úřadě maršálka Lubušského vojvodství, členka bilaterálního Monitorovacího výboru Operačního programu přeshraniční spolupráce Polsko–Sasko 2007–2013



# KONTINUITA JAKO ÚSPĚŠNÝ MODEL

Rozvojové perspektivy hraničních regionů v Evropské unii jsou lepší, nežli kdy dříve. To platí i pro hospodářský a kulturní region Česko–Sasko–Dolní Slezsko.

Jiří Horáček a Michal Janeba hovoří o současnosti a budoucnosti.



**Jiří Horáček** ředitel odboru evropské územní spolupráce na Ministerstvu pro místní rozvoj České republiky, člen Monitorovacího výboru programu Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko pro programové období 2007–2013.

**Mohl byste, prosím, uvést krátký titulek pro pestrou česko-saskou přeshraniční spolupráci?**

**Janeba:** Dvě slova: velmi úspěšná.

**Horáček:** Optimální, čerpání finančních prostředků v jednotlivých programových územích probíhá dle plánu.

**Jaké jsou důvody tohoto úspěchu?**

**Horáček:** Rozvoj přeshraniční spolupráce v sousedních regionech nikdy neběžel sám od sebe. K tomu, aby bylo možno snížit rozdíly v rozvoji česko-saského pohraničí jsou kromě stanovení programového

Řada realizovaných projektů vedla v uplynulých letech sama o sobě ke vzniku silných sítí.

území nutné i osobní kontakty, které jsou rozhodující základnou pro procesy plánování a realizace. Workshopy, semináře, konzultační dny a samozřejmě řada realizovaných projektů vedla v uplynulých letech ke vzniku silných sítí.

**Janeba:** Pro mě představují důležité důvody také tradice a kontinuita. Pro česko-saské pohraničí byly rozvojové koncepce vytvářeny již v roce 1999. Po rozšíření EU k 1. květnu 2004 měla Česká republika jako dotační nástroj k dispozici program INTERREG III A. Na tento program navázalo v roce 2007 současné programové období, v rámci kterého

Rozvoj přeshraniční spolupráce v sousedních regionech nikdy neběžel sám od sebe.

bylo do konce roku 2011 schváleno celkem 150.337.138,87 EUR na 151 projektů. Díky některým novým pravidlům k intenzifikaci společné realizace projektů došlo v uplynulých letech k rozvoji ještě užší spolupráce projektových partnerů.

**Jak vidíte budoucnost společných přeshraničních kooperačních programů?**

**Janeba:** Všechna dosavadní jednání, týkající se budoucnosti, byla dosud pozitivní. Z dosavadní výměny názorů vyplývá, že dosavadní struktury

byly pro evropskou politiku územní soudržnosti nosné a měly by v této formě zůstat zachovány. Doufáme, že nedojde k roztržení programového území a že budou zavedeny pokud možno efektivní procesy pro projekty v oblasti podávání žádostí, realizace a kontroly. Pro úspěch programu je velmi důležitá spolehlivá podpora příjemců dotací. Touto cestou je možno pokračovat dále, nejlépe s vysokou mírou kontinuity a důvěry.

**Horáček:** Hlavním cílem je, zahájit příští program 2014 včas. Za tímto účelem by měla být nařízení a směrnice EU formulována pokud možno

Dosavadní struktury byly pro evropskou politiku územní soudržnosti nosné a měly by v této formě zůstat zachovány.

rychle a rychle by i měla vstoupit v platnost. Evropská komise ale o tom bude jednat asi teprve až v polovině roku 2013. Pak bude následovat rok, který bude pracovně velmi intenzivní – bude končit starý program a nový se bude na místě aktuálně dotvářet. Pokud vše pobežší optimálně, uvidíme v polovině roku 2014 něco definitivního, operační program. To znamená, že finanční prostředky z programového období 2014–2020 bude možno čerpat v prvním pololetí roku 2015. I přesto doufáme, že s malými úpravami nařízení a předpisů opět vznikne kvalitní program, který nám umožní další úspěšný rozvoj spolupráce mezi Českem a Německem.

#### **Jak je to se společnými vizemi do budoucna?**

**Horáček:** Spolu s našimi saskými partnery pracujeme na „masterplánu“ pro regionální rozvoj v česko-saském pohraničí. Podobně jako na monitorovacích výborech aktuálního programového období diskutujeme o společných záměrech. Díky dobré práci v uplynulých letech již není hlavním tématem akvizice projektů, těžiště práce spočívá v nalézání společných strategií a příslušných projektů.

**Janeba:** Ten, kdo chce Evropu, ten bude i budoucna chtít rozvíjet pohraniční regiony. Vztahy mezi Českem a Saskem spočívají na úzkém historickém sepětí a získaly další impulsy díky rozšíření EU v roce 2004. Kooperaci je možno dále rozvíjet v řadě oblastí. <



**Michal Janeba** náměstek ministra pro místní rozvoj České republiky. Ministerstvo pro místní rozvoj bylo jako ústřední vládní orgán založeno 1. listopadu 1996 a díky rozsahu svých kompetencí (mimo jiné správa Strukturálních fondů EU) hraje v rámci české státní správy důležitou roli.

# UDRŽITELNÉ STRUKTURY

Hraniční regiony existují a rozvíjejí se výměnou mezi sousedními zeměmi.

Anja Kostianová o tom, co nás rozděluje a spojuje

**Partneři programu zřídili pro přeshraniční spolupráci ve Svobodném státě Sasko Řídící orgán. Ten se nachází při Saském státním ministerstvu hospodářství, práce a dopravy. Neměl by se místo „Řídící orgán“ spíše nazývat „Tvořící orgán“?**

Dlouhodobé efekty přeshraničních kooperací jsou vždy závislé na dynamice spolupráce na mnoha rozdílných úrovních. Jako Řídící orgán neseme zodpovědnost za oba operační programy přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou a Svobodným státem Sasko a Polskou republikou. Realizaci programů úzce koordinujeme s našimi partnery v Praze a Varšavě. Samozřejmě, že existuje prostor pro „vlastní tvorbu“, nicméně nás přitom omezují pravidla EU.

**Nové programové období 2014–2020 je za dveřmi. Jaké konkrétní úkoly nyní na Sasko čekají?**

V současné době jsme vypsalí výběrové řízení na zpracování socio-ekonomické analýzy programového území a pracujeme na nové dotační

Jako Řídící orgán zodpovídáme za programy EU v Sasku.

strategii a cílech. Výsledky nám dají informace, jakých cílů bylo dosud dosaženo a jaká těžiště vykrystalizují pro období po roce 2013. V návrzích nařízení Evropské komise je předepsána tematická koncentrace, vycházející ze strategie „Evropa 2020“, která bude mít vliv na programy přeshraniční spolupráce.

Pro koordinaci s našimi partnery programu byla již v listopadu 2011 zřízena česko-saská pracovní skupina pro programování budoucího programovacího období. Rovněž pracovní skupina s Polskem by měla brzy zahájit svoji činnost.

Jedním z aktuálních úkolů je, vyhodnotit za spolupráce zúčastněných orgánů současné programové období 2007–2013. Přitom budeme vyhodnocovat i podněty a návrhy na zlepšení. Kde se vyskytly překážky?

Jak by bylo možno optimalizovat postupy? Za tímto účelem zapojíme i naše zúčastněné subjekty. Evropská komise nám v minulosti předepsala hustou síť předpisů, která se v novém programovém období ještě

Jedná se o vytvoření struktur, které budou nosné, aby působily trvale.

zostří. Má však dojít i k usnadnění. Budeme hodnotit, které postupy lze strukturovat nejen jednodušeji, ale možná i příznivěji.

**Řada nositelů projektů se na tyto nároky asi moc necítí?**

Kdo chce získat veřejné financování svého projektu, ten musí dbát příslušných pravidel. Ne vždy je to ale akceptováno. Konec konců se jedná o veřejné prostředky, které poskytuje veřejnost a musejí tak být využity kontrolovatelným způsobem. To podmiňuje velmi vysokou hustotu kontrol různých kontrolních orgánů.

**Bylo by přesto možné podávání žádostí zjednodušit?**

Ano, pokud k tomu bude vůle všech zúčastněných. Podání žádosti, realizace projektu a kontrola projektu jsou navzájem spojeny řadou pracovních kroků a nutných zpráv a dokládání nákladů Evropské unii. Struktury projektů jsou velmi komplexní. Zjednodušení je nutno vyhodnotit z hlediska jejich vlivu na celý systém a ve všech detailech

Myslím evropsky – ne německy, česky nebo polsky.

je odsouhlasit s předpisy EU. Kromě toho je nutno dodržovat národní legislativu, například rozpočtový řád nebo dotační předpisy. Na těchto otázkách pracujeme.

**Jaký vliv máte na základě bilance dosavadní práce na programování nového programového období 2014–2020?**

Před námi je několikastupňový proces. Zájmy německých spolkových

zemí již byly artikulovány prostřednictvím Spolkové rady. Tato doporučení budou přenesena prostřednictvím spolkové vlády do grémií na evropské úrovni. Tam bude vyslechnuto i Pracovní sdružení euroregionů; řada zájmových sdružení a zastřešujících organizací k tomu odevzdá své odborné stanovisko. K tomu přistupuje řada kontaktů na politické úrovni. Návrhy nařízení jsou v současné době projednávány v Evropském parlamentu. V rámci, který nám stanovila EU, bude konkrétní obsah budoucích programů odsouhlasen Řídícím orgánem v dialogu s partnery programu v Česku a Polsku.

**Znamená to, že i přes různý stupeň rozvoje v partnerských zemích bude nutno vyvinout perspektivy, které budou všichni sdílet stejnou měrou?**

Umění spočívá v tom, vidět při přípravě a vytváření programů pohraničí jako jedno společné území, které je potřeba rozvíjet. To znamená redukovat rozdíly, odbourávat nerovnováhy a nabídnout lidem perspektivu.

Umění spočívá v tom, pohlížet při přípravě programů na hraniční region jako na jedno společné území, které je potřeba rozvíjet.

Myslím evropsky – ne německy, česky nebo polsky.

Cílem přeshraniční spolupráce by mělo být, podpořit strukturální integraci v co možná nejvíce oblastech. Tento požadavek se musí na úrovni projektů odrazit tak, že bude přijat na obou stranách hranice. Nezapomínejme: hraniční regiony jsou stále ještě tradičně identifikovány jako deficitní oblasti. V uplynulých letech jsme dosáhli mnohého, ale před námi leží ještě řada významných úkolů. Evropská myšlenka přeshraniční integrace se netýká pouze řešení problémů v oblasti infrastruktury. Investice do kultury, jazykové výchovy nebo vzdělávání sice přinášejí málo bezprostředně viditelných výsledků, procesy sblížení a setkávání trvají déle, jsou ale o to trvalejší. <



**Anja Kostianová**, vedoucí referátu 54 (Řídící orgán programu EU Přeshraniční spolupráce) na Saském státním ministerstvu hospodářství, práce a dopravy (Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft, Arbeit und Verkehr) a předsedající Monitorovacího výboru Operačního programu Česko-Sasko a Sasko-Polsko.

# TIRÁŽ

## **Zodpovídá**

Saská rozvojová banka (SAB Sächsische Aufbaubank – Förderbank –)  
Oddělení komunikace (Abteilung Kommunikation)  
Kerstin Trautmann, Steffen Adler  
Pirnaische Straße 9, 10169 Dresden

## **Organizace**

Společný technický sekretariát (JTS),  
Blasewitzer Straße 82, 01307 Dresden

## **Redakce**

Wild, Beratung & Kommunikation  
Wiebestraße 36/37, 10553 Berlin

## **Texty**

Frank Salender, Ute Wagner, Gerhard Wild, Kurt Vogt

## **Layout**

Annette Gräf, Frances Franzke

## **Fotografie**

Hans-Wulf Kunze

## **Tisk**

Messedruck Leipzig GmbH spol. s r.o.

## **Poděkování**

Náš respekt a zvláštní poděkování patří všem těm, kteří přispěli ke vzniku této publikace. Protože spoluurčují dotační politiku, uvádějí v život projekty a udržují je při životě a tyto projekty monitorují, inicializují a realizují.



